Voorstel raad

Nummer
B.3
Portefeuillehouder
R.N. Leever

Contact en vragen via
Technischevragen@hollandskroon.nl

Datum raadsvergadering	Datum B&W-besluit
19 december 2024	26 november 2024

Onderwerp
Oprichting organisatie Blue Food Centrum Wieringen

Kern van het voorstel
Op 11 juli 2024 heeft de gemeenteraad budget beschikbaar gesteld om het plan voor de ontwikkeling van het Blue Food Centrum Wieringen (BFCW) uit te werken. Dit plan is opgenomen in het Visserij Ontwikkelplan (VOP). Het beeld van wat de organisatie precies gaat doen, is in de afgelopen periode uitgewerkt. Doel van de organisatie is een maatschappelijke functie van het BFCW. Na advies van de huisadvocaat is een ontwerp besluit genomen tot de oprichting van een stichting om de maatschappelijke doelstellingen te realiseren die in het Visserij Ontwikkelplan geformuleerd zijn. Overeenkomstig artikel 160 lid 2 Gemeentewet legt het college dit ontwerp besluit aan u voor en stelt u in de gelegenheid wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Voorgesteld besluit
Het college van burgemeester en wethouders stelt de gemeenteraad voor: 1. wensen en bedenkingen naar voren te brengen over het voornemen tot het oprichten van een stichting Blue Food Centrum Wieringen; 2. voor de realisatie van het Blue Food Centrum Wieringen in 2025 een budget van € 450.000 ter beschikking te stellen; 3. dit budget te dekken uit de VOP gelden voor € 225.000 en voor € 225.000 te onttrekken aan de bestemmingsreserve Visserij Ontwikkelingsplan en hiervoor de begroting 2025 te wijzigen.

Wettelijke grondslag
Artikel 160 lid 2 Gemeentewet

De gemeenteraad besluit:
Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 19 december 2024. Griffier Burgemeester

Aanleiding
Voor de toekomst van de havens van Den Oever, de visserij en het behoud van de identiteit van het dorp als visserijgemeenschap is er een ambitieus plan ontwikkeld voor het Blue Food Centrum Wieringen (BFCW). Dit plan is geïntegreerd in het Visserij Ontwikkelplan (VOP) van het Rijk en de regio's. Het Blue Food Centrum Wieringen heeft een belangrijk maatschappelijk doel: het behoud en de promotie van de handel in Nederlandse vis in Den Oever. Dit draagt bij aan de brede welvaart in onze regio, wat essentieel is voor de lokale economie en cultuur. Door de handel in lokale vis onder de aandacht te brengen, en een plek te bieden voor handel in de Hollandse vissoorten ondersteund BFCW niet alleen de lokale vissers, maar ook de gemeenschap bij duurzame visserijpraktijken en geven we maximaal bekendheid aan de waarde van lokale producten uit de regio Kop van Noord-Holland en Wieringen in het bijzonder. Dit versterkt de verbinding tussen de regio en zijn rijke maritieme tradities. Het Blue Food Centrum Wieringen wordt een dynamische marktplaats voor streekproducten, vergelijkbaar met iconische locaties zoals de Kaasmarkt in Alkmaar en de Mosselboulevard in Yerseke. De kern van het BFCW-plan is het creëren van een kortere keten tussen producenten (Noordzeevisserij) en consumenten, met een focus op de Metropool Regio Amsterdam. Dit zal een nieuwe impuls geven aan de regionale economie rondom de visserij en de positionering van Den Oever als een levendige visserijhaven versterken. Daarnaast omvat het plan diverse nevenactiviteiten, zoals het bieden van een unieke visserijbeleving, het faciliteren van bezoekers in de haven en het ondersteunen van innovatietrajecten

gericht op Blue Food visserij. Op deze manier willen we de verbinding tussen de gemeenschap, bedrijfsleven en de visserijsector verder versterken.
Om deze ambitie te realiseren, is het essentieel om een zelfstandige uitvoeringsorganisatie op te richten.

Stand van Zaken ontwikkeling Blue Food Centrum Wieringen
Op 11 juli 2024 heeft de gemeenteraad budget beschikbaar gesteld om het plan voor de ontwikkeling van het Blue Food Centrum Wieringen (BFCW) uit te werken dat is opgenomen in het Visserij Ontwikkelplan (VOP). Met steun van Rijksmiddelen uit het VOP en in samenwerking met betrokken ondernemers, zetten we ons in voor een toekomstbestendige opwaardering van de visserijhaven van Den Oever.

In de afgelopen periode is er veel bereikt. Het bidbook, dat geïnteresseerden uitnodigt om samen te werken met het BFCW, is gepubliceerd. Daarnaast is er een startakkoord getekend voor de beoogde samenwerking met de Coöperatieve Visafslag. Ook is het convenant tussen het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en de visserijregio 'Kop van Noord-Holland' (gemeenten Den Helder, Hollands Kroon en Texel, in samenwerking met de provincie Noord-Holland) ondertekend. De concepttekst voor de specifieke uitkering van € 3,15 miljoen voor het Blue Food Centrum Wieringen is ook gereed.

In het eerdere raadsvoorstel is aangegeven dat na de uitwerking van de organisatievorm en het programma van eisen voor het pand in december besluiten aan u worden voorgelegd. Er is inmiddels een advies van huisadvocaat Tanger beschikbaar over de organisatievorm, en het programma van eisen voor de huisvesting van de BFCW-functies in het gebouw van de Visafslag is gereed. Het besluit over het vastgoed volgt later, omdat er eerst een extern verwervingsadvies moet worden opgesteld. Dit advies is nodig om te beoordelen of afspraken met de Coöperatieve visafslag over de verwerving van het gebouw en de verhuur van een deel van het pand mogelijk zijn. Dit advies is nog niet gereed, omdat het essentieel was om eerst het programma van eisen voor de nieuwe indeling van het gebouw te onderzoeken. In dit programma hebben de gemeente en de Coöperatieve visafslag gezamenlijk een plan ontwikkeld voor het toekomstige gebruik van het pand. Dit is een belangrijke stap. Het college presenteert daarom eerst de organisatie van het Blue Food Centrum Wieringen, gevolgd door de besluitvorming over het gebouw waarin deze organisatie zal opereren.

Beoogd bestuurlijk/maatschappelijk doel/effect
Met het besluit tot de oprichting van de nieuwe organisatie Blue Food Centrum Wieringen kan de uitvoeringsorganisatie van start gaan om de doelstellingen van het Visserij Ontwikkelingsplan te gaan realiseren. Dat betreft ook zaken die niet direct afhankelijk zijn van de verwerving en verbouwing van het visafslag gebouw zoals:

- de ontwikkeling van het netwerk korte ketens in MRA
- de inrichting van het Collectief Innovatie Atelier
- de overeenkomsten met St. Visserijbeleving Den Oever i.o. en Stichting Onderdak Nautisch Erfgoed Wieringen (ONEW) over beleving van visserij (huidige visserij resp. varend erfgoed)
- afspraken vastleggen met toekomstige gebruikers van BFCW faciliteiten binnen het afslaggebouw zoals de Blue Food markthal, schaaldierverwerkingsatelier en kantoorruimten.

Motivering per voorgesteld besluit

Wensen en bedenkingen oprichting organisatie

In de afgelopen periode is de startorganisatie van het Blue Food Centrum nader uitgewerkt. Het college is voornemens een organisatie op te richten met de volgende 5 kenmerken:

1. De organisatie faciliteert de korte keten door het zorgen voor/ter beschikking stellen van zeeverse vis (marktplaatsfunctie) in kleinere hoeveelheden aan partijen in de korte keten in met name de metropool regio Amsterdam vanuit Den Oever. In de huidige markt van Noordzeevis gebeurt dit niet.
2. De organisatie draagt zorg voor beschikbaarheid van zeeverse vis van goede kwaliteit via de visafslag en biedt deze aan als streekproduct aan bedrijven in nieuwe korte keten en creëert verbinding met afnemers en nieuwe markten in de korte keten.
3. De organisatie moet daarvoor een netwerk van afnemers in de regio MRA opbouwen. Ze heeft daar 6 jaar de tijd voor.
4. De organisatie gaat daarnaast ook zorgen voor de daaraan gekoppelde beleving van vis en visserij in een haven die een sfeer van een visserijhaven uitstraalt (markthal met zeeverse vis en andere voedsel gerelateerde streekproducten, beleving van huidige visserij en varend erfgoed) en voor arrangementen om te komen innovatie gericht op de visserij van zeeverse vis voor de korte keten (middels een Collectief Innovatie Atelier). Kortom: Den Oever helemaal op de kaart zetten en economische spin-off creëren via het lokale viscluster en via publieke toeloop.
5. De organisatie heeft geen winstoogmerk maar een maatschappelijke doelstelling (VOP). Het gaat om het creëren van toegevoegde waarde voor het regionale viscluster (visserijbedrijven, handelaars/transporteurs, onderwijs) en de lokale visserijgemeenschap (sociaaleconomisch: middenstand, horeca en overig MKB; en sociaal cultureel: levendige visserijhaven met vitaal visserijdorp dat bijdraagt aan identiteit en sociale cohesie).

Ons college heeft de bevoegdheid om een privaatrechtelijke organisatie op te richten voor deze opgave. Het is cruciaal dat deze organisatie op enige afstand van de gemeente opereert; de uitdagingen van deze opgave kunnen niet binnen de muren van het gemeentehuis worden aangepakt. Hoewel de organisatie geen

winstoogmerk heeft, vind het college het belangrijk dat zij op termijn minimaal kostendekkend draait.
Het Blue Food Centrum zal fungeren als een infrastructurele, gemeenschappelijke voorziening die een breed scala aan bedrijvigheid ondersteunt, van visserijbedrijven en toeleverende sectoren tot horeca en middenstand. Dit biedt betere voorwaarden voor een vitale toekomst van de visserijsector en versterkt de lokale economie.

Tijdens de ontwikkelingsfase vindt het college het van belang dat de gemeente voldoende zeggenschap behoudt om de gewenste resultaten te waarborgen. Tegelijkertijd moet de organisatie voldoende handelingsvrijheid krijgen om een toekomstbestendige investering te realiseren. Dit evenwicht tussen controle en vrijheid is essentieel voor het succes van het centrum. Met deze aanpak creëren we niet alleen een levendige marktplaats voor streekproducten, maar ook een duurzame basis voor de toekomst van de visserij en de lokale gemeenschap.

Advies Tanger Organisatievorm
Tanger Advocaten is gevraagd om een advies over de rechtsvorm rekening houdend met o.a. de aspecten staatssteun, aanbestedingsregels en governance. In zijn advies geeft Tanger aan dat op de punten eigenaarschap, nabijheid en overdraagbaarheid de besloten vennootschap (BV) net iets beter scoort dan de stichting. Op het gebied van flexibiliteit, autonomie, innovatief handelen, het samenwerken en het instellen van een statutair toezichthoudend orgaan scoren de BV en de stichting (nagenoeg) gelijk. Indachtig de uitgangspunten van de gemeente Hollands Kroon en de afwegingen ontlopen de BV en de stichting elkaar nauwelijks.

Bij een BV heeft de gemeente meer invloed en ook de raad heeft met het rapporteren via de paragraaf verbonden partijen een betere informatielijn dan bij een stichting.
Het college wil echter in de keuze voor de organisatie nadrukkelijk uiting geven aan de maatschappelijke doelstelling zonder winstoogmerk. En ook is het college van mening dat de stichtingsvorm betere mogelijkheden heeft om in de eerste jaren private middelen te ontvangen. Zodra er voldoende vraag en aanbod is en de markt zich heeft ontwikkeld, kan (als)nog overwogen worden om de stichting om te zetten in een BV. Als het plan succesvol is, kunnen ook dan de opbrengsten worden herinvesteerd in de doelen haven en omgeving, wat de lokale economie ten goede komt.

Door te starten met een stichting kan BFCW de eerste jaren een solide basis leggen voor een duurzame toekomst. Dit proces stelt BFCW in staat om eerst een sterke binding met de gemeenschap en solide netwerk op te bouwen, wat cruciaal is voor het succes. Hoewel een stichting minder directe controle biedt,

kan het de gemeente in staat stellen om een bredere maatschappelijke impact te realiseren en de samenwerking met diverse stakeholders te versterken. Dit kan leiden tot een grotere betrokkenheid van de gemeenschap.

Tanger geeft aan dat voor overheidsbedrijven en met overheidsmiddelen gefinancierde organisaties de staatssteunregels van toepassing zijn en dat hier sprake van staatssteun is. In zijn rapport adviseert Tanger over hoe de financiering hiervan legaal kan plaatsvinden. Het college heeft om die reden het voornemen om € 300.000 (deminimis grens) als startkapitaal aan de nieuwe organisatie te verstrekken en de organisatie verder te financieren met marktconforme leningen. Dit wordt de komende periode nader uitgewerkt.

Beslispunten 2 en 3. Budget voor 2025
Zodra de beslissing is genomen om de organisatie op te richten, is het noodzakelijk om de notaris te benaderen. Voorafgaand aan deze stap is er echter belangrijk voorbereidend werk te verrichten, waaronder het opstellen van contracten, het maken van financieringsafspraken en het samenstellen van het bestuur en de organisatie.

In het eerste halfjaar van 2025 wordt de kwartiermakende gemeentelijke projectorganisatie vervangen door de organisatie van het Blue Food Centrum Wieringen (BFCW). Gedurende deze transitie blijft de projectorganisatie actief om zowel de overgang soepel te laten verlopen als om de beslissing over het pand te faciliteren. Om deze processen te ondersteunen, wordt er budget aangevraagd. Dit budget kan deels worden gedekt uit de VOP-gelden en deels uit de bestemmingsreserve voor cofinanciering. Deze financiële middelen zijn cruciaal om de oprichting en de overgang naar de nieuwe organisatie succesvol te realiseren.

Kanttekeningen en risico's (incl. argumenten)

Oprichting van de Organisatie en Pandkeuze
De oprichting van de organisatie vindt plaats voordat er een beslissing over het pand wordt genomen. Het is ook belangrijk om deze stappen apart te behandelen. De organisatie heeft een pand nodig als middel, niet als doel. Als uit het verwervingsadvies en gesprekken met de Coöperatieve visafslag blijkt dat een afspraak over het afslagpand niet haalbaar is, blijft de behoefte aan een (ander) pand en samenwerking bestaan. Daarom moet deze afweging goed onderbouwd zijn en wordt deze in het eerste kwartaal van 2025 aan u gepresenteerd. De adviseurs voor het verwervingsadvies zijn al gestart.

Het is cruciaal om snel te beginnen met de oprichting van de organisatie, gezien de eerder genoemde doelen. Zodra het verwervingsadvies binnen is, hebben we inzicht in de benodigde investeringen en

potentiële huuropbrengsten. Dit stelt ons in staat om de kosten van de BFCW-organisatie en de vergoedingen voor ongeveer 8 functies te ramen, gericht op een groeiend regionaal netwerk.
In de business case wordt ook een risicoanalyse opgenomen. Een belangrijk risico is dat de omzet niet snel genoeg groeit en er al wel personele kosten zijn. Een mogelijke beheersmaatregel is dat de personeelskosten in de beginfase deels variabel zijn. De business case is gebaseerd op een financieel kader van € 6,7 miljoen waarvan € 2 miljoen gedekt wordt uit reservemiddelen van de gemeente.

Risico's en Beheersmaatregelen voor de organisatievorm van het Blue Food Centrum Wieringen
De oprichting van de stichting Blue Food Centrum Wieringen brengt verschillende risico's met zich mee waarvoor beheersmaatregelen moeten worden getroffen:

1. Ongeoorloofde Staatssteun: Tanger heeft geadviseerd over hoe dit te voorkomen.
2. Wet Markt en Overheid: De gemeente mag de stichting BFCW niet bevoordelen; ook hier heeft Tanger advies gegeven.
3. Kosten en SPUK-declaratie: financieringskosten kunnen niet op de SPUK worden gedeclareerd, met risico op terugbetaling. Hiervoor zal advies bij de accountant worden ingewonnen.
4. Afwijkend Handelen: te voorkomen door een professionele raad van toezicht en goed financieringsafspraken.
5. Financiële nadelen: voortgangsrapportages en onderbouwing van financieringsaanvragen maken dit controleerbaar.

In het voorjaar wordt de business case van het BFCW uitgewerkt binnen het kader van € 6,7 miljoen. De naleving kan door uw raad regelmatig worden getoetst via voorstellen tot onttrekking aan het budget voor het VOP in de reserve, zodat de raad de voortgang kan monitoren. De business case zal ook een uitgebreide kansen- en risico-analyse bevatten waarbij rekening wordt gehouden met het vaste karakter van bepaalde kosten (zoals personele kosten) versus de incidentele middelen die nu beschikbaar zijn.

Alternatieven (incl. argumenten)
Tanger geeft in zijn advies aan dat, gezien de beoogde uitgangspunten van de gemeente Hollands Kroon, de BV als hoogst scorende vorm naar voren komt. Het college kiest voor de stichtingsvorm vanwege het uitstralen van de maatschappelijke doelstelling en het niet hebben van een winstoogmerk en de bevordering van samenwerking en betrokkenheid van de gemeenschap. Bij een BV heeft de gemeente Hollands Kroon de rol van aandeelhouder, wat directe sturing op het bestuur mogelijk maakt. In een stichting is er geen

juridisch eigenaarschap, maar dit kan worden opgevangen door middel van subsidie- en financieringsbesluiten.

Financiële gevolgen	
Kosten	€ 450.000,-
Dekking binnen begroting	Geen.
Geen dekking binnen begroting	Het voorstel is een budget op te nemen in het programma Bedrijvigheid, cluster Havens met € 225.000 uit de specifieke uitkering VOP en € 225.000 dekking uit de bestemmingsreserve Visserij Ontwikkelingsplan.
Fiscale gevolgen	Fiscale consequenties zijn op hoofdlijnen uitgewerkt om het fiscaal regime voor de VOP-uitkering te bepalen. De BTW is niet kostprijsverhogend. Het fiscale aspect krijgt in de vervolg aanpak specifieke aandacht.

Toelichting: voor het jaar 2025 is van het BFCW is de volgende begroting opgesteld:

Investering	**Specificatie**	**Totaal**
Projectteam	Kwartiermaker, projectleider vastgoed, projectsecretaris, promotie-officer en projectcontroller. Eerste halfjaar: o.a. oprichten organisatie, verwervingsadvies pand en opstellen business case inclusief risicoanalyse.	€ 100.000
Werkbudget projectteam	Werkbudget voor werklocatie, externe adviezen etc.	€ 25.000
Oprichting organisatie	Zorgdragen leden Raad van Toezicht, werving directeur, oprichten stichting, samenwerkingsovereenkomst, subsidiebeschikking, leningovereenkomst etc.	€ 25.000
Bekostiging nieuwe organisatie	Bekostiging personeel stichting en activiteitenbudget voor uitvoeringen VOP-doelstelling te realiseren door storting in startkapitaal	€ 300.000

De begroting is op hoofdlijnen. Besluitvorming over het budget is nodig om door te kunnen gaan met de werkzaamheden voor het plan. Bij de aanbieding van het voorstel over het pand kan een gedetailleerdere begroting worden gegeven met ook duiding van de besteding van de VOP-middelen en de richting van de nog te werven cofinanciering.

Het totale plan Blue Food Centrum Wieringen is € 6,7 miljoen. De rijksbijdrage is € 3,15 miljoen, de gemeentelijke cofinanciering € 2,0 miljoen en de nog te verwerven cofinanciering is € 1,55 miljoen. Van de gemeentelijke cofinanciering is door u in 2024 € 275.000 beschikbaar gesteld voor de start van het project. U wordt gevraagd daar nu € 225.000 extra bij te doen met € 225.000 cofinanciering voor de oprichting van de organisatie. De definitieve begroting ontvangt u bij de business case in het voorjaar.

Communicatie
Er is een persbericht opgesteld over het voornemen van het college tot het oprichten van de stichting Blue Food Centrum Wieringen en het aanbieden voor wensen en bedenkingen aan de gemeenteraad.

Bijlagen
1. Advies Tanger Advocaten d.d. 26 november 2024